

In dit artikel vertelt identiteitsbegeleider Blandine Gerritsen over het proces van verheldering van de katholieke identiteit op basisschool De Akker te Nijmegen.

De vraag van de school

Tijdens een gesprek met de staf van basisschool De Akker kwamen de volgende vragen naar voren:

- In een intakegesprek vragen ouders soms wat wij doen met het katholieke van de school. We zouden daar graag een duidelijk antwoord op willen geven.
- We weten als leerkrachten van elkaar niet wat ieder heeft met levensbeschouwing, we zijn daar best benieuwd naar.
- Sommige leerkrachten geven lessen godsdienst/levensbeschouwing en anderen niet. We zouden daarover met elkaar afspraken willen maken.
- Met Kerstmis wordt een kerstmarkt gehouden, zouden de leerlingen ook het kerstverhaal moeten horen?
- Er is een identiteitsnotitie van het schoolbestuur. In hoeverre kan deze bijdragen aan de verheldering van onze identiteit?

Kortom de school wil haar identiteit verhelderen en invullen.

De identiteit van het schoolteam

Gedragenheid door het team vindt de staf belangrijk. Daarom waren bovenstaande vragen aanleiding voor gesprekken in het team op een studieochtend.

Aan bod kwamen de inspiratie in het werk, de levensbeschouwing of al dan niet geloven van een ieder én de vraag wat de leerkrachten willen dat de leerlingen meekrijgen aan godsdienst/levensbeschouwing op school. Ook werden tekstfragmenten uit de identiteitsnota van de stichting St. Josephscholen besproken¹.

¹ Identiteit in woorden. Informatiebrochure geschreven door de Werkgroep Identiteit van de stichting Sint Josephscholen, Nijmegen, 2004.

Duidelijk werd dat de identiteit van de school niet statisch is maar zich ontwikkelt. De identiteit verandert mee met de mensen die op school zijn. De identiteit van de school nu is anders dan 75 jaar geleden toen de school werd opgericht door katholieke nonnen. Wanneer op dit moment de leerkrachten gevraagd zou worden een formulier in te vullen, wat zouden ze dan onder het kopje 'religie' schrijven? Sommigen zouden 'katholiek' invullen, anderen 'geen', weer anderen geloven wel "dat er iets is", maar wat vul je dan in?

De identiteit van de school omvat meer dan de levensbeschouwelijke richting. De identiteit is ook te zien aan wat kenmerkend is voor de school, zij wordt bijvoorbeeld duidelijk in hoe men met elkaar omgaat en hoe gesprekken worden gevoerd. Op de studieochtend werden de volgende kenmerken genoemd: humor, saamhorigheid, belangstelling voor elkaar, openheid en betrokkenheid, ruimte voor verschillen, behoefte aan ontwikkeling.

De gesprekken werden als positief en zinvol ervaren. Men vond het fijn om in het team van elkaar te horen hoe ieder denkt en hoe men zichzelf ziet ten opzichte van de katholieke traditie van de school.

De leerlingen

Wat vonden de leraren dat de leerlingen mee zouden moeten krijgen aan godsdienst/levensbeschouwing op school?

Op deze vraag kwamen verschillende antwoorden en reacties, waar onder:

- kennis van verschillende religies
- een houding van respect voor religies van anderen
- ontwikkeling van de eigen identiteit en oog hebben voor de identiteit van anderen
- lessen met Kerstmis en Pasen
- symbolen zoals adventskrans en paastakken
- vieren met de kinderen
- omgaan met levensbeschouwelijke en zingevingvragen zoals afstamming, de dood, afscheid, goed/kwaad, verdriet
- waarden en normen.

Bronnenboek

Afgesproken werd dat er een 'bronnenboek' zal komen met lesmateriaal over de religie(s) en over de christelijke feesten, met name over Kerstmis en Pasen.

Er zal een minimum aantal lessen worden afgesproken voor iedere groep, daarnaast kunnen extra lessen worden gegeven over de bovengenoemde thema's.

Het bronnenboek moet tevens materiaal bieden voor leerlingen om zelfstandig te werken als zij zich verder willen verdiepen in een thema. Zo komt er dus materiaal dat 'moet' en materiaal dat 'mag'.

Het team gaf de werkgroep identiteit de opdracht om een en ander verder uit te werken en wilde graag betrokken blijven bij de ontwikkelingen.

Intussen is de werkgroep met hulp van de identiteitsbegeleider begonnen met het samenstellen van het bronnenboek en het doen van voorstellen om lesmateriaal aan te schaffen.

Het team blijft betrokken.

In het proces zijn er momenten van terugkoppeling naar het team afgesproken. Zo bleek onlangs in een teamvergadering dat leerkrachten de mogelijkheid willen hebben om ook eigen lesmateriaal en tips aan de werkgroep mee te geven. Bovendien werd er gevraagd naar lesmaterialen over de Islamitische feesten zoals het Suikerfeest en het Offerfeest.

In die vergadering ontstond ook het idee dat De Akker eens in de twee jaar een 'oogstfeest' zou kunnen vieren met de hele school.

Tenslotte werd er de wens geuit om jaarlijks na te denken over waarden en normen. Welke waarden wil je meegeven als leerkracht? Wat verstaat ieder onder die waarden? En hoe ga je ermee om naar de leerlingen en ouders?

Volgend schooljaar wil de school beginnen met het bronnenboek. Daar ligt de komende tijd de prioriteit. Het is de bedoeling dat het materiaal uit het bronnenboek regelmatig geëvalueerd wordt. Zo kan gekeken worden naar de bruikbaarheid ervan en de levensbeschouwelijke ontwikkeling van de leerlingen. Uiteraard kan het bronnenboek op basis van de evaluaties worden aangepast.

Stand van zaken

Het 'identiteitsproces' is voortvarend van start gegaan. Men is meer te weten gekomen van elkaar over de levensbeschouwelijke achtergrond. De werkgroep is doende met de invulling van lessen levensbeschouwing en andere elementen van de identiteit van de school. De leerkrachten kunnen nu een antwoord geven, als ouders hen vragen naar de invulling van de katholieke identiteit. Het hele proces blijft praktisch en dicht bij het team, waardoor de kans van slagen groot is.

En het feit dat men met elkaar in gesprek is gegaan over de katholieke identiteit, deze wil verhelderen en verwoorden, laat op zichzelf al iets zien van de identiteit van deze school.

Blandine Gerritsen